

Plan van Aanpak Brede SPUK

Gemeente Hilversum september 2023

Plan van aanpak Brede SPUK

Inhoud

Inleiding.....	3
Hoofdstuk 1 – Waar staan we?	4
1.1 Cijfers.....	4
1.1.1 Hilversum in cijfers	4
1.1.2 De wijken met aandacht.....	5
1.2 Visies, beleidsplannen en akkoorden – Belangrijkste opgaven	6
1.2.1 Sport en bewegen.....	6
1.2.2 Cultuur.....	7
1.2.3 Gezondheid.....	8
1.2.4 Betrokkenheid doelgroepen.....	8
Hoofdstuk 2 – Wat willen we en wat gaan we doen?	9
2.1 Doelen en Resultaten	9
2.2 Uitvoering en samenwerking.....	9
Hoofdstuk 4 – Voortgang bewaken.....	22
Hoofdstuk 5 – Synergie en Samenhang	23
Hoofdstuk 6 – Doelen en onderdelen	24
Bijlage 1 – Lijst met afkortingen	25

Inleiding

Het Gezond en Actief Leven Akkoord en het Sportakkoord II zijn in één brede specifieke uitkering voor gemeenten ondergebracht: de Regeling specifieke uitkering sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023–2026, ook wel ‘de Brede SPUK’ genoemd. Met de middelen van de Brede SPUK kunnen gemeenten de in het GALA en het Sportakkoord II gemaakte afspraken na te komen.

Gemeenten die gebruik willen maken van de Brede SPUK moeten aan een aantal voorwaarden voldoen. Eén van de voorwaarden is het opstellen en indienen van een integraal plan van aanpak voor de periode 2024-2026, om daarmee aanspraak te kunnen maken op de middelen uit de Brede SPUK voor 2024, 2025 en 2026. Voor 2023 gold dit als overgangsjaar nog niet. Het plan van aanpak moet uiterlijk 30 september worden ingediend, vergezeld van een handtekening van tenminste één wethouder.

Om gemeenten te ondersteunen bij het opstellen van hun integrale plan van aanpak, is door de kerngroep VNG/VSG een format opgesteld. Het format dient als hulpmiddel: door dit in te vullen weten we zeker dat ten minste de verplichte onderdelen (cf. artikel 6.3 van de regeling) in het plan van aanpak zijn opgenomen. Bij het opstellen van het Plan van Aanpak Brede SPUK Hilversum is het format van de VNG (grotendeels) gevolgd. Om de leesbaarheid te verbeteren zijn ten opzichte van het format wel een aantal wijzigingen aangebracht.

Met dit plan wordt voldaan aan de verplichting om een integraal plan van aanpak aan te leveren waarmee aanspraak kan worden gemaakt op de Brede SPUK 2024, 2025 en 2026.

Hoofdstuk 1 – Waar staan we?

In dit hoofdstuk staat hoe we er als gemeente Hilversum voorstaan op het gebied van de gezondheid van onze inwoners, hoeveel ze bewegen en sporten, en hoezeer zij deelnemen aan cultuur. Eerst richten we op ons de cijfers: Hoe doen we het in vergelijking met het Nederlands gemiddelde en ten opzichte van de regio Gooi en Vechtstreek? Ook zoomen we in op onze meer kwetsbare wijken. In het tweede deel van dit hoofdstuk staan de belangrijkste opgaven voor de komende jaren. De informatie hiervoor komt uit onze eerder vastgestelde visies, beleidsplannen en nota's.

1.1 Cijfers

Inleiding data (Bronnen: data uit Regiobeeld, Hilversum Monitor, Buurtatlas, GGD GV, Waarstaatjegemeente.nl en CBS-data)

1.1.1 Hilversum in cijfers

Welvaart en welzijn

In Hilversum staan we er niet slecht voor. Er zijn relatief veel inwoners met een hoger inkomen en een hoge sociaaleconomische status. Maar de welvaart is ongelijk verdeeld: 15,8% heeft moeite om rond te komen. Ook is eenzaamheid onder volwassenen een groot probleem: maar liefst twee op de vijf volwassenen heeft last van eenzaamheid.

Vergrijzing en zorg

Daarnaast vergrijst onze gemeente: het aantal 75+ers stijgt van 9,2% in 2022 naar 13,6% in 2050. Naarmate inwoners ouder worden stijgt ook het aantal mensen met (meerdere) chronische aandoeningen. Ouderen hebben vaker dan jongeren meerdere aandoeningen tegelijkertijd. Mede hierdoor is er sprake van een extra demografische druk op zorg en welzijn en zijn er naar verhouding steeds minder mantelzorgers. Was de verhouding in 2018 nog vijf gevers van mantelzorgers op één ontvanger, zal de verhouding in 2040 gedaald zijn tot ongeveer drie op één. Waardoor er meer last op de schouders van de mantelzorger komt, die daardoor sneller overbelast raakt. Het gevolg: wéér een mantelzorger minder is.

Leefomgeving

Op het gebied van leefomgeving zien we een negatieve trend. Ongeveer 9% van de Hilversummers mist groenvoorzieningen in de buurt, terwijl dit 4% was in 2016. 69% van de inwoners vindt dat er voldoende groen in de buurt is (was 85%). In vrijwel alle wijken van Hilversum is er behoefte aan meer groen. Slechts 21% van de inwoners vindt dat er voldoende voorzieningen voor jongeren zijn in hun buurt. De verbondenheid met de buurt is sinds 2016 afgenomen. In 2022 voelde nog 47% van de inwoners zich verbonden met de buurt, terwijl dit in 2016 56% was. Toch voelen mensen zich wel steeds meer thuis in hun buurt. In 2022 voelde 74% van de inwoners zich thuis in eigen buurt, een stijging t.o.v. 2020 toen het uitkwam op 57%. Dit lijkt tegenstrijdig en we hebben hier nog geen verklaring voor. Er zijn wel verschillen tussen wijken. Zie daarvoor 1.1.2. Wijken met Aandacht.

Gezonde Leefstijl

In de Hilversum wonen, ten opzichte van het Nederlands gemiddelde minder mensen met overgewicht (45,8% t.o.v. 50,8%), zijn er meer sporters (51% t.o.v. 48,95) en dus ook mensen met

een lidmaatschap bij een sportvereniging (26,2% t.o.v. 24,6%). Hilversummers zijn gemiddeld vaker eenzaam (48% t.o.v. 47%) en ervaren vaker stress (19% t.o.v. 17,9%).

1.1.2 De wijken met aandacht

Hoewel Hilversum in veel opzichten een vrij gemiddelde gemeente is, zijn de verschillen tussen onze wijken groot. Met name de wijken Noordoost, Oost, Centrum en Zuid vallen in negatieve zin op als het gaat om gezondheid. Daarnaast is Zuidwest een wijk die slechter scoort op het gebied van sport en bewegen. Hieronder staan de meest opvallende gezondheidsverschillen en de verschillen in sport en bewegen per wijk benoemd.

Centrum

In het Centrum wonen gemiddeld veel 15 tot 44-jarigen. Het aandeel inwoners dat zich eenzaam voelt is hoog: meer dan de helft (52,4%). Het centrum heeft de meeste rokers van de gemeente (23,5%) en ook wordt er zwaar gedronken (10,5%). Mensen hebben weinig contact met burens of mensen uit de buurt, en één op de 40 inwoners voelt zich onveilig in de eigen buurt. In het centrum hebben de minste mensen een lidmaatschap bij een sportvereniging (18,5%), en ervaart men het vaakste stress (22,8%). In het centrum worden mensen gemiddeld 5 jaar minder oud dan elders in Hilversum. Het Centrum scoort ook minder goed op de thema's milieuklachten, inzet voor leefbaarheid en verbondenheid met de buurt.

Zuid en Zuidwest

In de wijk Zuid wonen veel ouderen: 47% is 45 jaar of ouder, waarvan 18% 65+. Dit verklaart voor een deel waarom het percentage mantelzorgers (13,5%) in deze wijk zo hoog ligt. Bijna de helft (44,1%) heeft overgewicht, en ervaart een achteruitgang in de mentale gezondheid wegens corona (44,78%). Iets meer dan de helft van de inwoners van Zuid beweegt voldoende, al is er ook een derde van de bevolking die zelden of nooit sport.

In Zuidwest ligt de gemiddelde leeftijd nog iets hoger. 28% is 65 jaar of ouder, en nog eens een kwart valt tussen de 45 en de 64. Mensen wonen gemiddeld vaak alleen: 43% van de huishoudens bestaat uit éénpersoonshuishoudens. De hoge leeftijd verklaart waarom Zuidwest opvalt als het gaat om sport, bewegen en eenzaamheid. Vergeleken met andere wijken scoort Zuidwest minder goed op percentage inwoners dat voldoet aan de beweegrichtlijn (44%), percentage mensen dat ten minste één keer per week sport (45,9%), overgewicht (49,8%), of iemand zijn of haar gezondheid als goed ervaart (76,3%), en eenzaamheid (48,3%).

Dementie is in Zuid en Zuidwest een aandachtspunt. Omdat deze wijken sterk vergrijsd zijn, zal hier het aantal mensen met dementie de komende jaren harder gaan stijgen dan elders in de gemeente.

Oost en Noordoost

Oost is een jonge wijk: 19% is 14 of jonger. Wellicht verklaart dit het hoge aantal meldingen van overlast door jeugd: er waren in 2021 178 meldingen. Bijna 1 op de 10 huishoudens heeft problematische schulden (9,1%). 2,21% voelt zich onveilig in de eigen buurt. Ongeveer de helft van de inwoners ervaart een achteruitgang van de mentale gezondheid door corona (49,3%). Hoewel een op de vijf inwoners rookt en bijna de helft kampt met overgewicht, ervaart 73% een goede gezondheid.

Noordoost springt er tot slot in negatieve zin op veel indicatoren uit; één op de acht baby's wordt te vroeg geboren of heeft ondergewicht. Ruim een tiende heeft verminderde mobiliteit. Meer dan de helft van de inwoners van Noordoost voelt zich eenzaam en beweegt onvoldoende. Bijna de helft heeft overgewicht en ervaart achteruitgang van de mentale gezondheid vanwege corona. 21,25% is ongezonder gaan eten door corona. Twee vijfde sport zelden of nooit, en een op de elf huishoudens heeft problematische schulden.

In de GGD-gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen (2022) zijn de wijken Noordoost en Oost tot slot vergeleken met de rest van Hilversum. De ervaren gezondheid is lager in Oost en Noordoost dan in de rest van Hilversum (73,9% t.o.v. 80,4%), mensen voelen zich vaker angstig (48,1% t.o.v. 38%), en ervaren heel veel stress (33,4%) vanwege o.a. gezondheid, studie of geldzaken. Bewoners zijn ontevreden over de leefomgeving, het groen in de buurt en sportvoorzieningen. In deze wijken is meer overgewicht (44,7% t.o.v. 40,2%), hebben mensen een lagere veerkracht (20,4% t.o.v. 14,6%) en zijn ze vaak slachtoffer van huiselijk geweld (17,7% over de afgelopen 12 maanden).

1.2 Visies, beleidsplannen en akkoorden – Belangrijkste opgaven

1.2.1 Sport en bewegen

Op het gebied van Sport en Bewegen heeft onze sport- en beweegnota (2016 – 2020) de afgelopen jaren als basis gediend. Aan de hand hiervan werkten we aan onze sportmissie:

In Hilversum zijn er veel mogelijkheden tot sporten en bewegen, zowel in het stedelijke gebied als in het buitengebied. Iedere Hilversummer beweegt en sport naar eigen vermogen. De eigen buurt of wijk biedt daartoe gelegenheid, naast de diverse sportaccommodaties. Om dit te bereiken werken gemeente Hilversum, sportverenigingen, maatschappelijke organisaties en individuele burgers samen.

Hilversum heeft in het najaar van 2019 vervolgens als één van de eerste gemeenten in Nederland het sportakkoord ingediend, omdat de ontwikkelingen van het landelijke sportakkoord precies aansloten op onze lokale koers. Sindsdien zijn de volgende vijf ambities leidend geweest:

- Inclusief sporten en bewegen
- Duurzame sportinfrastructuur
- Vitale sportaanbieders
- Positieve sportcultuur
- Jong & vaardig in beweging.

Ruim 40 partijen hebben deze ambities omarmd, en dankzij de middelen van het sportakkoord hebben we extra inzet kunnen realiseren. Daarnaast is er vanuit het sportakkoord (inclusief de éénmalige middelen voor leefstijlinterventies) verbinding gelegd met het Preventieakkoord Hilversum (zie hieronder), waardoor er extra buurtsportcoaches wandelen en leefstijlcoaches aangesteld zijn.

In 2023 werken we aan de nieuwe sport- en beweegnota van Hilversum. Tussen februari en juli 2023 is een intensief participatietraject gevolgd, waarbij met veel stakeholders, organisaties en sportliefhebbers is gesproken. De nieuwe sport- en beweegnota wordt naar verwachting in december door de raad vastgesteld. Daarin zullen de opgaven op het gebied van sport en bewegen voor de komende jaren komen te staan. We zullen daarbij in ieder geval aansluiten op de drie ambities van het landelijk sportakkoord (Het fundament op orde, Een groter bereik, en Meer (zichtbare) betekenis), en vijf van de zes thema's: Inclusie en diversiteit, Sociaal Veilige Sport, Vitale Sportaanbieders, Vaardig in bewegen, en Ruimte voor sport en bewegen.

Preventieakkoord

We vinden het belangrijk dat in onze groene gemeente inwoners de kans hebben om op een gezonde manier te leven, op te groeien, te wonen, te werken, te bewegen en te sporten. We gunnen iedere inwoner een positieve en gezonde leefstijl. Daarom zetten wij in op een gezonde leefstijl voor *al onze inwoners*. In het Preventieakkoord staan de volgende ambities: *Gezonde Leefstijl voor Iedereen* en *Gezonde Jeugd*. Ons Preventieakkoord is het product van goede samenwerking met de GGD Gooi en Vechtstreek, Ziekenhuis Tergooi, huisartsen, Versa Welzijn, sportverenigingen, onderwijs, buurtsportcoaches, platform 'De Ontmoeting', zorgprofessionals, Team Sportservice NH, Zilveren Kruis, en natuurlijk onze inwoners.

Voor sport en bewegen werken we vanuit de volgende nota's, akkoorden en uitvoeringsplannen:

- *Sport- en beweegnota 2016 t/m 2020*
- *Sportakkoord Hilversum 2019 – 2022*
- *Preventieakkoord Hilversum 2020 – 2022*
- *Herijking Sportakkoord II Hilversum 2023 – 2026*
- *Uitvoeringsplannen partners buurtsportcoaches, JOGG Hilversum en Aangepast Sporten Regio 't Gooi 2023*

1.2.2 Cultuur

In april 2023 is ons cultuurbeleid *Momentum, een podium voor alle Hilversummers* vastgesteld. Momentum staat voor de enorme dynamiek, creativiteit en energie die in cultureel en kunstzinnig Hilversum voelbaar is. Met ons nieuwe cultuurbeleid staan we voor de opgave om kunst en cultuur bereikbaar maken voor alle Hilversummers. Hiervoor nemen we zoveel mogelijk fysieke en financiële drempels weg, en stimuleren we een zo breed mogelijk aanbod.

Cultuurdeelname verbindt mensen met elkaar, vergroot hun veerkracht en draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling. Over de gezondheidseffecten van cultuurdeelname is steeds meer bekend. Wij willen daarom het aanbod toegankelijker maken door naast het centrale aanbod in het centrum ook aanbod in de wijken te stimuleren en faciliteren. In de wijken richt het aanbod zich meer op actieve cultuurparticipatie, terwijl het centrale aanbod meer gericht is op beleving. Hilversum wil dat alle kinderen op een aantrekkelijke wijze kennis kunnen maken met kunst en cultuur. Kunst en cultuur is ontspanning voor het hoofd. Kennis maken hiermee kan positief bijdragen aan geestelijke gezondheid.

1.2.3 Gezondheid

Dit jaar is *Wij zijn Hilversum – Onze sociale visie 2023-2033* door onze raad vastgesteld. Hierin staat onze opgave voor de komende tien jaar, op het gebied van gezondheid, veiligheid en de sociale basis:

Goede en gezonde buurten met voorzieningen. Iedereen voelt zich hier thuis en iedereen voelt zich veilig: jong en oud, inwoners die hier zijn opgegroeid én inwoners met een andere achtergrond. Inwoners hebben werk of andere bezigheden die bij hen passen. Hilversummers hebben dingen voor elkaar over en iedereen krijgt de zorg die hij of zij nodig heeft. Die zorg is dichtbij en makkelijk te vinden.

We bundelen de krachten voor een zorgzaam en gezond Hilversum. Waarin inwoners verantwoordelijkheid nemen voor zichzelf én waar inwoners zich onderdeel van een gemeenschap voelen. De gemeente werkt samen met inwoners én partners aan toegankelijke en passende ondersteuning.

Van ZZ naar GG naar MM (positieve gezondheid)

Om deze opgave het hoofd te kunnen bieden werken we in Hilversum vanuit de gedachte “van ZZ naar GG naar MM”: Van Zorg en Ziekte, naar Gezondheid en Gedrag, naar Mens en Maatschappij. Ook in de regio Gooi en Vechtstreek wordt vanuit dit gedachtengoed gewerkt: Het is zelfs onderdeel geworden van het Regiobeeld voor IZA. We gaan meer investeren in preventie, welzijn, werk en wonen, zo dicht mogelijk bij mensen thuis en in de wijk. Onderdeel hiervan is dat we in willen zetten op het verbeteren van de mentale gezondheid en veerkracht van gezinnen en jeugdigen. Deze maatschappelijke verandering voeren we uit samen met partners zoals de huisartsen, zorgaanbieders en maatschappelijke organisaties. Deze ontwikkeling sluit aan bij het idee van positieve gezondheid, waarbij we vooral de veerkracht van onze inwoners in de eigen woonomgeving willen versterken. Dat is de Sociale Basis.

Vanuit dit gedachtengoed zullen we voor Hilversumse kinderen en gezinnen ook meer gaan inzetten op het verstevigen van de pedagogische basis en preventie. Hiermee willen we ouders steun bieden, het welbevinden in gezinnen en bij kinderen vergroten, ondersteuningsvragen van inwoners tijdig (preventief) oppakken om (psychische) problemen zoveel als mogelijk te voorkomen (de-medicaliseren) en de geestelijke gezondheid van inwoners te bevorderen.

1.2.4 Betrokkenheid doelgroepen

Voor al deze beleidsplannen geldt dat betrokken inwoners een bijdrage hebben geleverd. Omdat het Plan van Aanpak voor de Brede SPUK voor de gemeente Hilversum een continuering is van het beleid dat in bovengenoemde visies, akkoorden en plannen is vormgegeven, gebruiken we de input voor die visies en plannen ook voor dit plan van aanpak. Er is dus geen separaat traject geweest om doelgroepen vooraf bij dit plan te betrekken.

Hoofdstuk 2 – Wat willen we en wat gaan we doen?

2.1 Doelen en Resultaten

De Brede SPUK-middelen worden in de gemeente Hilversum ingezet om de doelstellingen uit het Hoofdpijnen Sportakkoord II en het Gezond en Actief Leven Akkoord te behalen. Voor de onderdelen *Lokaal Sportakkoord* en *Combinatiefuncties* geldt dat we vijf van de zes doelstellingen uit het hoofdpijnen sportakkoord nastreven:

1. Inclusie en diversiteit
2. Sociaal veilige sport
3. Vitale sportaanbieders
4. Vaardig in bewegen
5. Ruimte voor sport en bewegen

Onderdeel ‘6 Maatschappelijke waarde topsport’ behoort niet tot onze doelstellingen. We zetten wel in op deelname van kwetsbare groepen aan sport en cultuur, sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur, en sterke verbinding tussen sport, bewegen, cultuur en andere programma’s.

Voor onderdelen van de SPUK die te maken hebben met gezondheid geldt dat we voor de meeste onderdelen streven naar: het terugdringen van gezondheidsachterstanden, ontmoeten en een gezonde leefomgeving, versterken van de sociale basis, gezonde leefstijl, versterken mentale weerbaarheid en gezondheid, en vitaal ouder worden. Het versterken van de integrale regionale preventie-infrastructuur doen we binnen de onderdelen Kansrijke Start, Mentale Gezondheid, Aanpak overgewicht en obesitas, Valpreventie, en Opgroeien in een Kansrijke Omgeving (OKO) en alcoholpreventie. Veel onderdelen uit “gezondheid” dragen daarnaast bij aan de doelen van het Hoofdpijnen Sportakkoord, en de twee onderdelen van Sport, Bewegen en Cultuur hebben invloed op de doelstellingen van het GALA. Zie voor een overzicht van alle doelen en de diverse onderdelen van de Brede SPUK de tabel op pagina 24.

2.2 Uitvoering en samenwerking

De volgende kwetsbare wijken zullen in het kader van de Brede SPUK meer aandacht krijgen dan andere wijken: Noordoost, Oost, Centrum, Zuidwest en West. Hoewel we voor het merendeel de Brede SPUK-onderdelen over de hele gemeente uitrollen (dekking overal), richten we ons op onderdelen specifiek op deze aandachtswijken. Wanneer we voor één van de onderdelen met name in andere wijken inzetten, zullen we dat hieronder benoemen. Ook geldt dat we voor het gros van de onderdelen van plan zijn om 2024, 2025 en 2026 op dezelfde zaken in te zetten.

A. Sport, bewegen en cultuur

1 - Sportakkoord

Naar verwachting wordt de Hilversumse sport- en beweegnota in december 2023 door de raad vastgesteld. Tot die tijd moeten we uitgaan van een voorlopige aanpak. Vooral nog zetten we in op het volgende:

1. Het fundament op orde
2. Vergroten bereik
3. Meer (zichtbare) betekenis

Het fundament op orde

Vitale sportaanbieders zijn van groot belang. Besturen van vitale sportaanbieders hebben de sportorganisatie binnen de club op orde en hebben aandacht voor initiatieven in Hilversum. Wij erkennen de waarde van onze sportverenigingen en weten vanuit de contacten met de bestuurders van sportverenigingen dat de clubs het best moeilijk hebben. Daarom zetten we al vanaf 2019 in op het ondersteunen van onze sportvereniging via Verenigingsondersteuning Hilversum. Een uniek Hilversums concept dat voldoet aan de White Paper 'Visie op Clubondersteuning' van VSG. Aan de hand daarvan zijn we dagelijks bezig om het fundament op orde te hebben.

Vergroten bereik

Met onze uitvoeringspartners zijn we regelmatig in gesprek om de juiste doelgroep te bereiken. Onze buurtsportcoaches zijn er vooral voor doelgroepen die niet of weinig sporten en bewegen. Het samenwerken van de uitvoerende partijen in Hilversum is van groot belang en stimuleren we daarom. Organisaties weten elkaar steeds beter te vinden om Hilversummers die niet of weinig sporten en bewegen naar sport- en beweegactiviteiten te begeleiden. De activiteiten over mogelijkheden van bewegen wordt op diverse manieren zichtbaar gemaakt voor de Hilversummers en voor de specifieke doelgroep wordt via het netwerk gecommuniceerd.

Meer (zichtbare) betekenis

Het project 'Comeback', waar een topsporter wordt ingezet bij een project bij Hilversumse VO scholen, laat topsporters meerwaarde toevoegen aan ons onderwijs. Wij evalueren dit traject en denken na over een mogelijk vervolg. Ook worden waar mogelijk (ex)topsporters ingezet bij JOGG-activiteiten. We huldigen jaarlijks onze sportkampioenen.

Schaalgrootte en betrekken doelgroep

De meeste inzet bij sport en bewegen is wijkgericht en met name in die wijken waar sprake is van: een lage sportdeelname, laag percentage beweegnorm, lage Sociaal Economische Status (SES). Hier zijn de gezondheidsverschillen het grootst en waardoor hier de grootste winst te behalen valt. De buurtsportcoaches staan in direct contact met de doelgroep en weten goed welk beweegaanbod het beste aansluit bij de deelnemers.

De activiteiten en fasering

De komende periode (na de zomer 2023 en in de jaren 2024, 2025 en 2026) zullen activiteiten worden uitgebreid en verbreed. Het gaat om: Naschoolse beweegactiviteiten op Cruyffcourts en schoolpleinen en gymzalen, ouder-kind beweegprogramma's, beweegactiviteiten voor senioren en speciale doelgroepen, wandelactiviteiten, Nationale Diabetes Challenge plus (Diabetes in Beweging), fittesten senioren, advisering inwoners over gezonde leefstijl, schoolsporttoernooien, sportieve school en JOGG-activiteiten. Wij hanteren de beleidscyclus waarin we eerst het juiste jaar/werkplan maken en dan uitvoeren, bijstellen, half- en jaarlijks de uitvoerende partijen laten verantwoorden en samen evalueren.

Netwerkstructuur

Het kernteam van het Sportakkoord Hilversum II bestaat uit vertegenwoordigers van Team Sportservice, BINK Kinderopvang, GGD Gooi- en Vechtstreek, de Lokaal Adviseur Sport en Hilversum, die ook de coördinator sport en preventie levert. Dit kernteam is op elkaar ingespeeld en weet elkaar te vinden om de beweging van het Sportakkoord Hilversum verder te brengen.

Wij betrekken veel lokale partners. Zoals aangegeven bij de inleiding zijn we met veel Hilversummers in gesprek over het nieuwe sport- en beweegbeleid. Dit geeft ons een helder beeld over de inzet van de middelen vanuit Sportakkoord II. Ook is de inzet vanuit de vorige periode van Sportakkoord I verantwoord. Eveneens hebben we kennisgenomen van bevindingen van de participanten van de afzonderlijke projecten. Wij blijven de thema's Sport en Bewegen vanuit het Sportakkoord Hilversum II en GALA met enige regelmaat onder de aandacht brengen door middel van het uitbrengen van de nieuwsbrief "Sport in Beweging" en de organisatie Sportontmoeting Hilversum (2x per jaar).

2 - Brede Regeling Combinatiefuncties

In Hilversum werken diverse combinatiefunctionarissen sport, die actief zijn op 5 ambities: 1. Inclusie en diversiteit, 2. Sociaal veilige sport, 3. Vitale sportaanbieders, 4. Vaardig in bewegen en 5. Ruimte voor sport en bewegen. De functionarissen zijn in dienst bij Bink kinderopvang (5), Team Sportservice (7), stichting Hilversumse Meent (1) en Hilversum (2).

Tevens zijn er 3 functionarissen cultuur in Hilversum. Zij zijn bij 3 verschillende organisatie in dienst en actief op de ambities 1. Inclusie en diversiteit en 2. Sociaal veilige cultuur. De komende jaren gaan zij een stevigere rol binnen cultuureducatie vervullen en hierbij nadrukkelijk de verbinding maken tussen binnen- en buitenschoolse cultuureducatie. Hierdoor kan er nog beter ingespeeld worden op behoeften en vragen vanuit het onderwijs. Daarom gaan we op basis van het nieuwe cultuurbeleid de cultuurcoaches een rol geven bij het realiseren van de doelstellingen van Proloog, de organisatie die verantwoordelijk wordt voor cultuureducatie. Ons doel is om cultuurcoaches breed in te kunnen zetten, zodat we de samenwerking met alle cultuurorganisaties kunnen versterken. De cultuurcoaches zijn goed in staat om na vraagverkenning via het onderwijs, in overleg met het culturele veld een passend, divers, multidisciplinair aanbod te realiseren.

De komende jaren wordt ingezet op uitbreiding van het aantal functionarissen sport, bewegen en cultuur.

B. Gezondheid

3 - Terugdringen Gezondheidsachterstanden

We hebben aandacht voor het terugdringen van gezondheidsachterstanden in onze gemeente. Hierbij richten wij ons op een brede aanpak met een focus op achterliggende oorzaken van gezondheidsproblemen. Want gezondheidsachterstanden hangen samen met veel verschillende zaken: eenzaamheid, een te laag inkomen, of het gevoel dat je niet mee kunt doen in de samenleving. Voor Hilversummers voor wie dagactiviteiten zonder begeleiding niet vanzelfsprekend zijn, bieden wij dagactiviteiten die hun sociaal isolement doorbreken of voorkomen, een actieve invulling geven aan hun vrije tijd of stappen zetten richting werk. Deze voorzieningen zijn bedoeld

voor inwoners die beperkt zelfredzaam zijn en begeleiding nodig hebben. We werken samen met aanbieders van zorg en welzijn aan pilots om inwoners met een psychische kwetsbaarheid een zinvolle daginvulling te geven. Ook zetten we hierbij in op cultuurdeelname, omdat steeds duidelijker wordt dat cultuurparticipatie een positief effect heeft op de (mentale) gezondheid van inwoners.

Het gevolg van deze aanpak is dat we minder inwoners hebben die zich geïsoleerd en eenzaam voelen, en hen onderdeel uit laten maken van de samenleving.

4 - Kansrijke Start (Ketenaanpak)

Hilversum heeft samen met verloskundigen, kraamzorgorganisaties, Jeugd en Gezin Gooi en Vechtstreek, Versa Welzijn, peuterspeelzalaanbieders en jeugdconsulenten een lokale coalitie rond het programma 'Kansrijke Start' gevormd. Sinds 2020 werkt de lokale coalitie samen om verbeteringen te realiseren. De Hilversumse coalitie draagt bij aan de samenwerking tussen de verschillende partijen en wordt als waardevol ervaren. Met de coalitie kansrijke start willen we werken aan een kansrijke start voor elk kind door:

- De gemeenschap te versterken
- Ouderschap te versterken
- Professionals te versterken

Binnen Kansrijke Start zetten we in 2024, 2025 en 2026 in op Mama café, het Nu niet zwanger project (regionaal) en Videohome-training. We zetten het Mama café in Hilversum voort na 2023. We gaan regionaal aan de slag met NNZ. Hier is behoefte aan volgens verschillende coalitiepartners. Hier zijn ook veel partners bij betrokken. Homestart is ook bekeken als mogelijke interventie. We kiezen ervoor om in eerste instantie te starten met Mama café en Samen Oplopen, en in 2025 of 2026 te bekijken of Homestart ook in Hilversum opgestart kan worden.

Ketenaanpak

Op regionale schaal werken we momenteel een volledige ketenaanpak voor Kansrijke Start uit. Alle ketenaanpakken moeten uiterlijk 31 december 2023 worden opgeleverd, tezamen met het Regioplan. De activiteiten die volgen uit de regionale ketenaanpak kunnen pas dan worden toegevoegd aan dit plan van aanpak.

5 - Mentale Gezondheid

Jeugd en mentale gezondheid

Het mentaal welbevinden van onze kinderen en jongeren draait niet alleen om het behandelen van problemen, maar juist ook om het bevorderen van veerkracht, zelfbewustzijn en het ontwikkelen van gezonde coping mechanismen. Daar willen we ons meer op richten, zodat jeugdigen en hun ouders de hulpmiddelen krijgen om met uitdagingen om te gaan.

We hebben aanbod gericht op voorlichting (educatie), signalering, advies en ondersteuning en inzet in de fysieke en sociale omgeving van onze jongeren:

	Alle doelgroepen	Kinderen/ jongeren	Jongvolwassenen	(Jonge) ouders
Voorlichting en educatie/ deskundigheidsbevordering <i>(universele preventie)</i>	- Deskundigheidsbevordering professionals (trainingen en e-learning, bv. Mental Health First Aid)	- Campagnes mentale gezondheid (bv. OPEN en Hey het is oké) - Gezonde School thema welbevinden > advies over lesprogramma's (bv. Je brein de baas) - Jouwggd.nl (informatieve pagina's)	- Campagnes mentale gezondheid (bv. OPEN en hey het is oké)	- Ouderavonden (bv. over stress, faalangst, de druk van sociale media) - Vraag van de maand, nieuwsbrief, website - Oudercafé*
Signalering, advies & ondersteuning <i>(selectieve preventie)</i>	- Schuldhulpverlening - Jellinek preventief adviesgesprek (gokken, gamen, middelen) - Anonieme landelijke hulplijnen (bv. chatten op jouwggd.nl, luisterlijn) - Gezondheidsmonitor GGD - Meldpunt discriminatie	- Gezonde School thema welbevinden > advies over signaleringsstructuur - Jeugdverpleegkundige > individueel onderzoek - Jongerenteam RBL - Project normaliseren* - Kinder/jongerenwerk - JoinUs* - KOPP/KOV groepen		- Opvoedcursussen JGZ - Consultatiebureau
Fysieke & sociale omgeving <i>(universele preventie)</i>	- BSC's - Ontmoetingsplekken, buurtcentra - Sportverenigingen en culturele activiteiten - Veilig Thuis - Groene omgeving (BihG)	- Gezonde School thema welbevinden > advies over (sociale) omgeving		

* niet in alle gemeenten

Bovenstaand aanbod is vaak niet goed bekend. We willen de komende jaren de bekendheid van het aanbod vergroten bij alle belangrijke partijen zoals jongeren, ouders, het onderwijs, het lokale voorveld en ook bij onze geïndiceerde jeugdhulpaanbieders.

Volwassenen/ ouders en mentale gezondheid

Ook voor volwassenen zetten we in op het vergroten van de mentale gezondheid. Uit de Corona Gezondheidsmonitor Ouderen en Volwassen 2022 blijkt dat maar liefst 10,1 procent van de inwoners een hoog risico op angststoornis of depressie heeft. Lotgenotencontact kan een preventieve werking hebben op het gebruik van gezondheidszorg of kan leiden tot een verbeterde gezondheid¹. Daarom gaan we inzetten op het stimuleren van informele initiatieven voor mentale gezondheid. Er zijn diverse kleine informele initiatieven in Hilversum die bijdragen aan het welzijn van kwetsbare inwoners. Denk hierbij aan de Autismesoos of lotgenotencontactgroepen. Deze initiatieven komen met vrijwillige inzet tot stand, en zullen de komende tijd verder worden ondersteund door ons.

¹ Bron: (Verwey-Jonker Instituut, 2008)

Ketenaanpak – Mentale gezondheidscentra

In de regio Gooi en Vechtstreek wordt op dit moment een plan opgesteld om te komen tot een regionaal dekkend netwerk van Mentale Gezondheidscentra.

6 - Aanpak Obesitas en Overgewicht

Lokaal

In de gemeente Hilversum zetten we in op de aanpak overgewicht en obesitas door middel van JOGG (Jongeren op Gezond Gewicht). Samen met Team Sportservice 't Gooi zetten we ons sinds 2016 in als JOGG-gemeente. Het streven is om kinderen en jongeren in een gezonde omgeving op te laten groeien. De JOGG-regisseurs werken met lokale partijen samen, waarbij ze zich met name richten op gezonde voeding, dagelijks bewegen, voldoende water drinken en goed slapen. De missie van JOGG-Hilversum is: *Kinderen in Hilversum groeien op in een gezonde omgeving en met een gezonde leefstijl.* De details staan nader uitgewerkt in het Werkplan van Team Sportservice 't Gooi.

Regionale ketenaanpak

Bij de ketenaanpak voor overgewicht en obesitas richten we ons vooral op kinderen en jongeren. Daarbij onderzoeken we momenteel of de Kind naar Gezonder Gewicht (KnGG) methode in Hilversum en de regio Gooi en Vechtstreek passend is als aanvulling op de lokale JOGG aanpak. Bij KnGG staan het kind en de samenwerking tussen het zorg- en het sociaal domein centraal. Overgewicht of obesitas is aanleiding om in gesprek te gaan. Vanuit daar wordt met een brede blik naar achterliggende oorzaken, de huidige situatie en ondersteuning van het kind en gezin gekeken. Een sleutelfiguur in de aanpak is de centrale zorgverlener. De centrale zorgverlener bouwt een band op met kind en gezin en kijkt met het gezin wat voor ondersteuning en zorg passend is. Daarnaast heeft de centrale zorgverlener de coördinerende rol gedurende het traject en betreft andere professionals vanuit het netwerk indien noodzakelijk.

De KnGG interventies passen tussen het zorg- en het sociaal domein. KnGG werkt integraal en kijkt vanuit een brede blik naar het kind en het gezin. De centraal zorgverlener helpt om alle zorg goed te organiseren en monitort de voortgang. De komende maanden onderzoeken we of deze methode in Hilversum kan worden toegepast. Vanaf 2024 zou mogelijk gestart kunnen worden met de centraal zorgverlener.

Ketenaanpak

Op regionale schaal werken we momenteel een volledige ketenaanpak voor de Aanpak Overgewicht en Obesitas uit. Alle ketenaanpakken moeten uiterlijk 31 december 2023 worden opgeleverd, tezamen met het Regioplan. De activiteiten die volgen uit de regionale ketenaanpak kunnen pas dan worden toegevoegd aan dit plan van aanpak.

7 - Valpreventie

Ruim 7000 ouderen in Hilversum behoren tot de risicogroep als het gaat om valpreventie. Dit zijn mensen die nog thuis wonen, en waarbij een kleine val (vanwege hun leeftijd/kwetsbaarheid) zwaar letsel kan veroorzaken. Onze ambitie is om iedereen die tot deze risicogroep behoort te bereiken via informatiekanaal, advies, signalering etc. Ook zetten we in op het bevorderen van een actieve leefstijl bij vitale ouderen, zodat zij goed geïnformeerd zijn over valrisico's en weten waar zij

informatie kunnen vinden of halen. Dit doen we bij onze leefstijlpunten onder de noemer *Veilig Bewegen Hilversum*. Met deze aanpak verbinden we ambities uit bijvoorbeeld het Sportakkoord II/ Preventie-akkoord en de Beweeg Alliantie.

Regionaal versus lokaal

De regionale ketenaanpak Valpreventie wordt momenteel verder uitgewerkt. De volgende onderdelen kunnen we op regionale schaal aanpakken: een publiekscampagne, monitoring, ondersteunende ICT, samenwerking met regionale partijen zoals Tergooi, etc. In Hilversum implementeren we dit in samenwerking tussen de gemeente, uitvoerende partijen, professionals (welzijn, buurtsportcoaches, sport- en beweegveld, zorgverleners) en de inwoners zelf. Bij het uitvoeren van Veilig Bewegen gaan we telkens uit van de volgende stappen:

1. Bevorderen en behouden van vitaliteit
2. Bewustwording en informatie
3. Opsporen valrisico, zowel breed bij de inwoners 65+ als specifiek via professionals zoals de huisartsen (75+ beleid), Welzijn (75+ gesprekken) als andere zorgverleners
4. Bepalen mate van valrisico en eventuele valanalyse ofwel screenen risicofactoren in een zogenaamd Preventie/ Leefstijlloket
5. Persoonlijk plan met een bij de situatie passende aanpak

Daarbij gaan we inzetten op o.a. de volgende activiteiten:

- Publiekscampagne (bijv. rond de week van de Valpreventie/ Veilig Bewegen) in de eerste week van oktober.
- Informatiebijeenkomsten door de buurtcentra.
Het doel: informatie, bewustwording, eigen keuzes en perspectief
- Stimuleren van vitaliteit ouderen vindt al plaats vanuit het Sportakkoord en Preventie-akkoord. Het doel: zo vroeg mogelijk inwoners van Hilversum de kans geven om vitaal te worden en te blijven.
- Gemeentelijke voorziening en inrichting van de wijk. Een 'gezonde wijk' is niet alleen groen en vriendelijk, maar vooral veilig en toegankelijk. Het doel: veilig en vertrouwd op pad in de buurt.
- Signaleren en informeren opent de weg naar de juiste informatie en/of passende activiteiten.
- Trainen indien nodig. Soms is het nodig om een gerichte training aan te bieden aan kwetsbare ouderen.
- Volhouden. Trainingen hebben een beperkte duur. Daarom zal er doorstroom moeten zijn naar het reguliere sport- en beweegaanbod. Mogelijk is dat meer op de doelgroep in de trainingen gericht dan bij de collectieve benadering voor 'Vitale Ouderen'.
- Voorlichten, screenen en analyseren. (Preventieloket)
- Ervaren, leren en verbeteren
Met elkaar werken aan eenzelfde doel kan niet zonder gemeenschappelijk kader en kennis. Dat is nodig om te kunnen starten, maar biedt ook mogelijkheden om gedurende het proces van elkaar te leren.

Ketenaanpak

Op regionale schaal werken we momenteel een volledige ketenaanpak Valpreventie uit. Alle ketenaanpakken moeten uiterlijk 31 december 2023 worden opgeleverd, tezamen met het Regioplan. De activiteiten die volgen uit de regionale ketenaanpak kunnen pas dan worden toegevoegd aan dit plan van aanpak.

8 – Leefomgeving

De resultaten van de Hilversum Monitor laten zien dat de kwaliteit van de leefomgeving in Hilversum onder druk staat. Dit komt onder andere door ontwikkelingen op het gebied van demografie (vergrijzing) en klimaat (hitte en wateroverlast). In onze Visie Sociaal Domein gaan we hier verder op in. Het gaat onder meer om de invloed die inwoners zelf op hun gezondheid hebben door gezonder te leven, meer te bewegen en een bevredigend sociaal leven te leiden. Een groene en gezonde leefomgeving, waarin inwoners zich prettig voelen en die uitnodigt om de deur uit te gaan, ondersteunt deze beweging. Daarmee past een groene leefomgeving die uitnodigt tot bewegen perfect in de onze sociale visie.

Daarnaast haken leefomgeving en gezondheid in elkaar binnen het thema ‘Sterke buurten’. In de Visie Sociaal Domein staat dat we streven naar een Hilversum waarin mensen naar elkaar omkijken en zich met elkaar verantwoordelijk voelen voor hun leefomgeving. We zien daarbij een gezonde, schone, en veilige leefomgeving tegelijk als doel én middel: het samen werken aan een verbetering van de leefomgeving brengt inwoners met elkaar in contact. Het eindresultaat, een mooiere leefomgeving, nodigt uit om de deur uit te gaan.

2024

In 2024 gaan we onderzoek (laten) doen naar de benodigde voorzieningen per wijk, met het oog op de demografische ontwikkeling en langer zelfstandig thuis wonen. Het doel van dit onderzoek is om normen op te stellen per (maatschappelijke) voorziening, zoals buurthuizen/jongerencentra. Deze normen worden vervolgens opgenomen in de Omgevingsvisie als basis voor het ‘maatwerk’ in de gebiedsagenda’s. We betrekken inwoners, instellingen en bedrijven in de buurt bij dit onderzoek.

Ook gaan we in 2024 de Riebeeckvijver opknappen. Deze vijver, gelegen naast een basisschool en een winkelcentrum, moet voorzien worden van een goed voetpad tussen basisschool en de vijver. Hierdoor wordt de vijver beter toegankelijk voor ouderen en patiënten uit het nabijgelegen ziekenhuis.

2025

In 2025 gaan we werken aan diverse kwaliteitsimpulsen voor de leefomgeving in kwetsbare buurten, waarbij we aansluiten op ons Programma Groen.

9 - Opgroeien in een kansrijke omgeving en vroegsignalering alcoholproblematiek

In de regio Gooi en Vechtstreek werken we met een *Preventie- en Handhavingsplan alcohol en drugs* (PHP). Het huidige PHP loopt van 2021 tot en met 2024 en is een samenwerking tussen alle gemeenten in de Gooi en Vechtstreek en de GGD GV. In de loop van 2024 zal het PHP herijkt worden voor 2025 en verder. Het gebruik van alcohol en drugs onder 2^e- en 4^e-klassers van het voortgezet

onderwijs ligt in de Gooi en Vechtstreek al jaren hoger dan het landelijk gemiddelde. Daarom zetten we regionaal in op het verminderen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en jongvolwassenen. Het effect hiervan is dat jongeren kansrijk, veilig en gezond opgroeien, in betere gezondheid, met betere schoolprestaties en minder verzuim als gevolg. We werken hiervoor samen met het onderwijs, verslavingszorg, politie, sportverenigingen en alcoholverstrekkers. Activiteiten die we tot en met 2024 in het kader van het PHP uitvoeren zijn o.a. de volgende:

Alcohol

- Betrekken ouders;
- Ouderpanel;
- Verkoopverboden alcohol (bijvoorbeeld bij (sport)evenementen);
- Handhaving regelgeving verkooppunten;
- Beperking alcoholreclame;
- Horeca in uitgaanskernen ondersteunen met naleving door bijvoorbeeld leeftijdscontroles over te nemen van horeca;
- Stimuleren alcoholvrije feesten in de sportomgeving (of met alcoholarme dranken);
- Samenwerking rondom risicogroepen versterken tussen gemeente, GGD en andere relevante partijen;
- Het goede voorbeeld geven, door als gemeente meer alcoholvrije alternatieven aan te bieden bij borrels.

We richten ons in het kader van opgroeien in een gezonde leefomgeving niet alleen op alcoholpreventie, maar ook op een aanpak van roken en drugsgebruik:

- Rookvrij onderdeel maken van gemeentelijk beleid, waarin rookvrij maatregelen geïmplementeerd zijn, zoals alle gemeentelijke gebouwen zijn rookvrij
- Gemeente stelt rookvrije (subsidie) voorwaarden op voor (jeugd)evenementen/activiteiten
- Rookvrije kindomgevingen stimuleren
- Rookvrije zones instellen
- Onderdeel zijn van de wijkaanpak Rookvrij leven voor iedereen voor draagvlak en borging
- Beperken verkooppunten
- Aanpak dealen op scholen
- Drugstestservice

In 2024 werken we nog met het huidige uitvoerplan. En daarnaast gaan we in 2024 aan de slag met een nieuwe PHP. Hierdoor is het nog niet helemaal duidelijk hoe het er in 2025 en daarna uit ziet.

10 - Versterken sociale basis

Een sterke sociale basis is het fundament onder dit Plan van Aanpak. Met de toenemende zorgvraag en het afnemende aanbod is het belangrijker dan ooit om de kracht van de gemeenschap te versterken, en daarmee de ontwikkeling van ZZ naar GG in gang te zetten. Daarom gaan we werken aan sterke sociale netwerken, waar inwoners als vrijwilliger een bijdrage aan leveren. Alleen door actieve betrokkenheid van vrijwilligers en inwoners kunnen we ervoor zorgen dat alle inwoners, ook degene in een kwetsbare positie, mee kunnen doen. Mensen voelen zich gelukkiger als zij voldoende – waardevolle – sociale contacten en vrienden hebben. Om deze reden zetten we in op het

stimuleren van vrijwillige inzet. Waarbij we ruimte willen bieden aan vernieuwing, passend bij de nieuwe uitdagingen die op ons afkomen.

De komende jaren zetten we voor het versterken van de sociale basis daarom in op de volgende interventies:

Versterken opbouwwerk en sociale verbinders in kwetsbare wijken

Wanneer buurtbewoners er zelfstandig niet in slagen om een buurtinitiatief op te starten, te continueren of tot een goed einde te brengen, dan kunnen zij ondersteund en gefaciliteerd worden door een opbouwwerker. De opbouwwerker gaat een initiatief niet dragen, maar kan wel helpen een zetje in de goede richting te geven. Het gaat hierbij veelal om initiatieven die ontmoeting en verbinding in de wijk bevorderen. De inzet van opbouwwerk is voornamelijk noodzakelijk in wijken waar het vermogen om zelf iets te organiseren van inwoners minder aanwezig is.

Veel initiatieven die opbouwwerkers faciliteren vinden plaats in buurthuizen. Waarbij een sociaal verbinder zorgt voor bruisende buurthuizen in de wijk. De sociaal verbinder zorgt ervoor dat de buurtbewoners en andere vrijwilligers weten wat ze moeten doen, zich verbonden voelen met de plek en actief zijn. Om deze reden willen we de sociale verbinders in de kwetsbaarste wijken versterken.

Jongerencoaches VO-scholen

We gaan meer jongerencoaches op VO-scholen inzetten. Uit een eerdere evaluatie is gebleken dat deze inzet bijdraagt aan het versterken van het gevoel van veiligheid, zicht krijgen op ondermijning in de school, de afname van spanningen tussen leerlingen en het bekwaam worden van docenten op pedagogisch vlak. Ook zijn er betere lijnen met de buurt en veiligheidsbeambten ontstaan (zoals de politie, BOA's).

Inzetten kinder- en jongerenwerk

De afgelopen jaren hebben we met succes ingezet op kinder- en jongerenwerk in een aantal specifieke buurten. In onze startnotitie Jeugd hebben we hier daarom wederom op ingezet. In het kader van de SPUK gaan we het collectieve deel extra versterken, als kleine plus op de startnotitie.

18+ brief en checklist

We sturen onze jongeren een brief en een checklist met alle zaken die ze moeten regelen als ze 18 jaar worden. Dit doen we drie maanden voordat ze 18 jaar worden. De kaart is een 'reminder' dat er het een en ander gaat veranderen, en dat er zaken -tijdig- geregeld moeten worden zoals: zorgverzekering afsluiten, zorgtoeslag aanvragen en studiefinanciering aanvragen. Het is bedoeld als steuntje in de rug voor de jongeren maar ook als reminder voor de ouders.

11 - Mantelzorg

De komende jaren zetten we in op het vinden, versterken, verlichten en verbinden van mantelzorgers. Mantelzorgers zijn een onmisbare schakel in onze zorgketen en zijn van onschatbare waarde. Een groot probleem is daarom dat maar liefst 53% van de mantelzorgers in Hilversum zich zwaar belast tot overbelast voelt. Meer draaglast dan draagkracht leidt tot lichamelijke, psychische

en gedragsmatige klachten. Hiernaast geeft 43% van de mantelzorgers aan zich eenzaam te voelen. Om deze reden zetten we in op:

- Een preventieve mantelzorgondersteuning om overbelasting te voorkomen en passende ondersteuning aan mantelzorgers die al te maken hebben met (dreigende) overbelasting, zoals respijtzorg;
- Bieden van een duidelijke en herkenbare toegang tot passende mantelzorgondersteuning, zowel fysiek (in de buurt) als digitaal (regionaal);
- Stimuleren van initiatieven met specifieke aandacht voor groepen mantelzorgers met een verhoogd risico op overbelasting zoals jonge mantelzorgers, werkende mantelzorgers, mantelzorgers die zorgen voor naasten met dementie en een niet aangeboren hersenletsel (NAH). Het aanjagen, verbinden en medemogelijk maken van een intensieve samenwerking tussen de verschillende mantelzorg ondersteuningsorganisatie (formeel en informeel) in Hilversum, en in de regio.

12 - Eén tegen eenzaamheid

De aanpak van eenzaamheid is een van de speerpunten van het college. Samen met partners in de stad werken we de komende jaren aan het tegengaan van eenzaamheid, door het actieplan “Samen is leuker” (2020) verder uit te bouwen:

Een preventieve aanpak met bewustwording onder inwoners en professionals over het belang van sociale netwerken en het stimuleren van sociale samenhang zijn belangrijke aandachtspunten om de aanpak van eenzaamheid tot een blijvend succes te maken. De aanpak van eenzaamheid is vooral gebaat bij gemeenschapsvorming en het onderling verbinden van inwoners. Daarnaast valt of staat een goede aanpak natuurlijk met een goede samenwerking en organisatie.

We zetten hiervoor de komende jaren in op het versterken van vrijwilligerswerk, in de lijn van de aanpak Eén tegen Eenzaamheid. De inzet van vrijwilligers, maar ook het doen van vrijwilligerswerk, draagt bij aan het tegen gaan van eenzaamheid. In Hilversum versterken we inwoners die ervoor zorgen dat er extra aandacht is voor wie dat nodig heeft. Hiernaast zorgen we dat er een breed aanbod aan activiteiten is voor vrijwilligers. Ze willen een ander helpen, nieuwe mensen ontmoeten of nieuwe vaardigheden opdoen.

Mensen voelen zich gelukkiger als zij voldoende – waardevolle – sociale contacten en vrienden hebben. Om deze reden zetten we lokaal in op het tegen gaan van eenzaamheid door het koppelen van mensen, die hun tijd en capaciteiten willen aanbieden, aan mensen met een kwetsbare gezondheid, een klein sociaal netwerk of weinig financiële middelen. Zo ontstaan ontmoetingen tussen vrijwilligers en hulpvragers op een laagdrempelige manier zonder omslachtige procedures. Naast dat hulpvragers echt geholpen worden, ervaren veel mensen hoe betekenisvol het is om zich in te zetten voor iemand anders. Hulpvrager en vrijwilliger komen met elkaar in contact en gaan zo eenzaamheid tegen.

13 - Welzijn op recept

Welzijn op Recept is een alternatief voor mensen met psychosociale klachten. Klachten als vermoeidheid, pijn in de nek, maar ook stress, angst en somberheid hebben lang niet altijd een

medische oorzaak. Vaak spelen onderliggende sociaal maatschappelijke problemen een rol, zoals overlijden van een partner of verlies van werk, eenzaamheid.

De huisarts verwijst deze patiënten via Welzijn op Recept door naar een welzijnscoach. De Hilversumse huisartsen hebben daarnaast aangegeven sterk behoefte te hebben aan een persoon die het hele welzijns- en zorgaanbod in Hilversum kent, patiënten van de huisarts naar passend voorliggend aanbod kan begeleiden, en dit vervolgens weer terugkoppelt aan de huisarts. Bij de aanpak van Welzijn op Recept gaan we in Hilversum de verbinding leggen tussen de meer klassieke verwijzing naar een welzijnscoach en deze persoon. Hierbij is het belangrijk geen nieuwe functionaris aan te stellen, maar iemand die al goed bekend is te benoemen tot contactpersoon voor de huisartsen. In iedere buurt kan dit iemand anders zijn, want maatwerk is nodig. Het uitgangspunt is dat deze persoon onderdeel uitmaakt van het buurtteam.

Verder maken wij ons zorgen over de ontwikkeling dat Welzijn op Recept (WOR) weliswaar een besparing op kan leveren in de zorg, maar dat gemeenten juist meer gaan betalen:

*Gemeenten zien van die besparingen niks terug. Voor hen is WOR vooral een kostenpost. Pomp: 'De totale maatschappelijke baten zijn (veel) groter dan de totale maatschappelijke kosten. De kosten en baten slaan echter neer bij verschillende stakeholders: uitgaven aan welzijn en Wmo-voorzieningen komen voor rekening van de gemeente, terwijl baten terechtkomen bij de zorgverzekeraar.'*²

Ketenaanpak

Op regionale schaal werken we momenteel een volledige ketenaanpak voor Welzijn op Recept uit. Alle ketenaanpakken moeten uiterlijk 31 december 2023 worden opgeleverd, tezamen met het Regioplan. De activiteiten die volgen uit de regionale ketenaanpak kunnen pas dan worden toegevoegd aan dit plan van aanpak.

C. Ondersteunende onderdelen

14 - Kennis- en adviesfunctie van de GGD

De GGD Gooi en Vechtstreek heeft veel ervaring met opzetten en coördineren van integrale aanpakken van preventie en het bevorderen van gezondheid. De GGD heeft daarmee de ervaring en kennis in huis om de regionale kennisinfrastructuur op het gebied van preventie te versterken en gemeenten en andere partners te ondersteunen bij de preventieve opgaven die zij hebben in het kader van het Gezond en Actief leven Akkoord.

Met de extra middelen vanuit de Brede SPUK gaat de GGD de regionale kennisinfrastructuur een impuls geven zodat ook rond de vijf ketenaanpakken wetenschappelijke kennis en praktijkkennis optimaal (effectief en efficiënt) ingezet worden om de gezondheid van inwoners te beschermen en te bevorderen. De vijf ketenaanpakken zijn: Welzijn op recept, Valpreventie, Kansrijke start, Gezonde Leefstijlinterventies (GLI) volwassenen en GLI Jeugd.

² Bron: <https://welzijnoprecept.nl/welzijn-op-recept-levert-5-10-besparingen-op-in-de-zorg/>

In deze kennisinfrastructuur komen drie soorten kennis bij elkaar:

1. Landelijke wetenschappelijke kennis.
2. Praktijk/proces kennis over implementatie van interventies, knelpunten en succesfactoren.
3. Monitorgegevens van de ketenaanpakken, resultaten op doelgroepniveau, bereik en indien mogelijk effect.

Het versterken van de kennisinfrastructuur ziet er als volgt uit:

- Organisatie van netwerkbijeenkomsten rond een ketenaanpak. Uitwisseling landelijke kennis en lokale en regionale kennis en ervaring. Focus van de bijeenkomsten wordt samen met gemeenten en netwerkpartners bepaald
- Opstellen/aanleveren van factsheets rond de diverse ketenaanpakken, (bijv. startfoto, resp. evaluatie.)
- Advies en ondersteuning aan gemeenten
- Agendering bij regionale overleggen

De kennis- en adviesfunctie van de GGD Gooi en Vechtstreek wordt dus met name versterkt om de regio te ondersteunen bij het opzetten en hanteren van de vijf ketenaanpakken en de overkoepelende preventie-infrastructuur. Zie ook het volgende onderdeel.

15 - Coördinatie regionale aanpak preventie

De GGD Gooi en Vechtstreek is bestuurlijk trekker van de regionale werkgroep *Gezond Leven en Preventie*. In deze werkgroep wordt de regionale preventie-infrastructuur vormgegeven, en de basis gelegd onder het Regioplan. De inhoudelijke basis voor die preventie-infrastructuur ligt in de vijf hierboven genoemde ketenaanpakken. Daarnaast is er aandacht voor regionale samenwerkingsafspraken over gezondheidsbevordering van de populatie als geheel, als ook voor specifieke risicodoelgroepen.

De GGD heeft verder een belangrijke rol in het inrichten van de regionale netwerkstructuur, waarin professionals uit het gemeentelijke domein en het zorgdomein efficiënter gaan samenwerken. De structuur wordt regionaal opgezet, maar kan ook wijkgericht worden uitgevoerd.

Hoofdstuk 4 – Voortgang bewaken

De voortgang van de uitvoering van het plan van aanpak wordt bijgehouden doordat er een structurele ambtelijke projectgroep is opgezet. Deze projectgroep komt iedere twee weken bij elkaar, en is in eerste instantie opgezet om het plan van aanpak te schrijven. Na vaststelling van het plan van aanpak, zal de taak van deze ambtelijke projectgroep veranderen van het schrijven naar beheren/ bijsturen van het plan van aanpak. Het zal dan ook geen projectgroep meer zijn, maar meer de vorm krijgen van een stuurgroep. In de stuurgroep zitten 'eigenaren' van alle onderdelen, die verantwoordelijk zijn voor het bewaken van de voortgang. Bijzonderheden worden met elkaar besproken, en knelpunten opgelost.

De betrokken wethouders worden maandelijks meegenomen in de belangrijkste ontwikkelingen, en vier keer per jaar wordt het college bijgepraat over de laatste stand van zaken. De raad zal twee keer per jaar worden geïnformeerd. Verder zijn onze businesscontrollers aangehaakt, waardoor het mogelijk werd om SPUK-middelen goed in de begroting te laten landen.

Monitoring op resultaten doen we tot slot middels ons (nog in ontwikkeling zijnde) Doelen en Inspanningen Netwerk (DIN). Met de DIN zullen we de ontwikkelingen in de samenleving als gevolg van het Hilversumse beleid kunnen volgen en bijsturen wanneer nodig.

Hoofdstuk 5 – Synergie en Samenhang

Synergie en samenhang tussen de verschillende hoofdthema's en onderdelen streven we naar door middel van stevige integrale samenwerking tussen het sociaal domein, sport, bewegen, cultuur en zelfs het fysieke domein. Bij Hilversum werken de teams van verschillende domeinen zoals sport, cultuur, jeugd, Wmo, onderwijs, gezondheid, welzijn, armoede, duurzaamheid, omgeving en mobiliteit al goed en veel samen. Daarnaast was het opstellen van het plan van aanpak een toets van die integraliteit in de praktijk: Hoe goed lukte het om vanuit allerlei disciplines een gezamenlijk plan op te stellen? Na een paar maanden in een projectteam te hebben samengewerkt is dit Plan van Aanpak het resultaat. Integrale samenwerking bestaat dus ook in de praktijk.

In regionaal verband wordt ook door diverse partijen samengewerkt, bijvoorbeeld om het Regiobeeld/Regioplan op te stellen of om de vijf ketenaanpakken vorm te geven. Deze samenwerking vindt deels plaats tussen de gemeenten, door regionale ambtelijke overleggen, werkgroepen en bijeenkomsten. Maar ook buiten de muren van gemeentehuizen wordt goed samengewerkt. Onder de naam *Gezond Gooi* geven bestuurders van de GGZ, huisartsen, gemeenten (inclusief GGD), welzijn, Zilveren Kruis, ziekenhuizen en thuiszorg vorm aan de ontwikkelingen rondom IZA en de ketenaanpakken. Gezond Gooi stuurt de regionale werkgroepen voor het Regioplan aan, en is opdrachtgever voor de externe projectleiders die ons helpen met het Regioplan en het Regiobeeld.

Hoofdstuk 6 – Doelen en onderdelen

Donkerblauw: Dit doel wordt met dit onderdeel nagestreefd/ **Lichtblauw:** Dit doel wordt met dit onderdeel niet nagestreefd

	1.Lokaal sportakkoord	2.Combinatiefuncties	3.Terugdringend Gezondheidsacht.	4.Kansrijke Start	5.Mentale Gezondheid	6. aanpak obesitas	7.Valpreventie	8.Leefomgeving	9. OKO vroegs. Alcoholpr.	10.Versterken soc. Bas.	11.Mantelzorg	12.Eenzaamheid	13. Welzijn op recept	14. Versterking GGD	15. Coördinatie preventie
Doelen GALA															
Terugdringen Gezondheidsachterstanden															
Gezonde fysieke leefomgeving en Ontmoeten															
Versterken (verb. Met) soci. Bas.															
Gezonde leefstijl															
Versterken mentale weerbaarheid en gezondheid															
Vitaal ouder worden															
Inzet integrale regionale preventieinfrastructuur															
Doelen Hoofdlijnen Sportakkoord II															
Inclusie/diversiteit in sport/bewegen vergroten															
Sociaal veilige sport															
Vitale sportaanbieders															
Vaardig in bewegen, een leven lang sporten en bewegen															
Ruimte voor sport en bewegen															
Maatschappelijke waarde topsport															
Doelen addendum BRC															
Meer mensen (ook kwetsbare groepen) doen mee aan sporten en cultuur															
Sterke aanbieders in sport, bewegen en cultuur															
Sterke verbinding tussen sport, bewegen en cultuur en andere domeinen en programma's															

Bijlage 1 – Lijst met afkortingen

DIN	Doelen en Inspanningen Netwerk
GALA	Gezond en Actief Leven Akkoord
GG	Gezondheid en Gedrag
GGD GV	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gooi en Vechtstreek
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
KNGG	Kind naar Gezonder Gewicht
MM	Mens en Maatschappij
OKO	Opgroeien in een Kansrijke Omgeving
SPUK	Specifieke Uitkering
PHP	Preventie- en Handhavingsplan alcohol en drugs
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VSG	Vereniging Sport en Gemeenten
ZZ	Ziekte en Zorg